

kolonizirani v okolici Prištine, — in ob tej priliki se moramo s posebno bridkosti spomniti na brezbriznost naše vlade za koloniste. Naseliti se dajo v tujin, več ali manj divjih krajih itak samo siromašni ljudje, dobrovoljci, invalidi in begunci, na revesi se pa pri nas prav malo ozira. Veliko zemlje in sicer najboljša, so dobrovoljcem in beguncem dati itak samo na papirju, v resnici pa svojim političnim pristašem po vaseh, ki so že itak imoviti ali pa imajo službe in zemlje sploh ne potrebujejo. To se je dogajalo po južni Srbiji in tudi po Vojvodini. Z zemljo so bili obdarovani policaji, zandari, razni pisarji in politični agitatorji, ki so to zemljo za drag denar dajali revežem v zakup. Vlada je mislila, da bo na ta način obdržala svoje posejane in pisarje v teh slabih krajih in zato ni hotela ne videti, ne slišati, kako se njeni darovi izkoriščajo, kako se z zemljo, ki je revežem namenjena, trguje in veriži. Lepše kose v južni Srbiji so si pa kar bogati gospodje iz Beograda in iz same vlade — pridržali, češ, to je predobro za delitev, to se ne bo delilo, to si sami pridržimo. — Dobrovoljci in begunci, ki so vendarle pri vsem tem nekaj zemlje dobili, so pa goli in bos, praznih rok na nje sedeli — brez pomoči in brez kakkega varstva. Nekaterim so dali zemljišča kar v okrajih, o katerih je vlada dobro vedela, da pripadajo Rumuniji. Rumuni so prišli, nagnali so naselnike, ki so že začeli svoje deleže obdelovati, in ti siromaki se potikajo sedaj kot berači okrog, in niti škoda se jim ne povrne. Če se ta ali oni bolj čvrsto zavzame za svojo državljansko in človeško pravico, ga pa obložijo in preganjajo kot — komunist. O takih slučajih ve povedati glasilo dobrovoljcev „Nova otadžbina.“ Kakor hitro se revež po stavi na noge — je komunist, če pa tiho strda in umro, ga pa občine v tujem svetu še pokopati nečejo, ker je — tujec. V ministru agrarne reforme ni reda in ni čuta za potrebe ubogega naroda in od tod izvirajo vse neizgode naših kolonistov.

Prihodi od trošarine. V mesecu januarju t. l. je dala trošarina v celi državi v skupnem iznosu prihod od 33.440.564 dinarjev. Istega meseca lanskega leta je znašal skupni prihod 21.630.766 din., letos torej za 11.809.794 dinarjev več, to je narastek od 50 procentov. V državnem proračunu je bilo predvideno za eden mesec vsega skupaj okrog 11.298.000 dinarjev, prihodi so pa trikrat večji. Torej več kot pričakujejo, izmolzejo iz ljudstva, pa naj bo trikrat ali desetkrat več — vse je premalo, vse gre in od dneva do dneva se večajo milijardi primankljaji!

Slika iz življenja pravoslavnihih popov v Srbiji po beograjskem listu „Balkan.“ V nekem selu podrinjskega kruga sta bila dva popa: pop Ljuba kot predstojnik, in pop Janko, njemu podrejen. Popa sta se strašno sovražila, da je celo okrožje govorilo o tej mrznji. Stari pop Ljuba umre, pop Janko, ki je s tem trenutkom samostojni upravitelj cerkve in parohije, pa noče pokopati svojega tovariša. Vse se pripravlja za pogreb, pop Janko pa sedi doma in se ne prikaže. Istega dne umre nekemu seljaku hčerka, seljak pride k popu Janku, ter ga prosi, naj pride in vodi pogreb. Pop hoče pokazati svojo oblast, ter vnaprej zahteva 200 dinarjev. Kmet pravi, dam, če je to zakonita taksa, pop pa robato odvrne: „Če ti ni prav, pa zbudi mrtvega popa, da ti jo on pokoplje!“ Kmet hočeš, nočeš, plača, in pop obred prav hitro opravi. Ko se vrne, je že cela vas zbrana, da izkaže zadnjo čast pokojnemu popu Ljubi. Pop Janko se zato ne zmeni, doma se mirno vsede in gleda skozi okno. Pridejo ugledni vaški možje, pa ga prosijo, naj vendar pozabi na staro sovraštvo in naj vodi pogreb, ker tudi drugega duhovnika ni daleč na okoli. Pop Janko noče in noče. Ljudje ga prosijo, naj vsaj iz cerkve da vse, kar je za pogreb potrebno, pa pop Janko niti to noče storiti. Odurno jih odganja, češ, moje sovraštvo sega tudi onkraj grobe. — Pride njegov sin, prosi, pa vse zastoni. Ker ve, kje je cerkveni ključ, odide, da bi vsaj iz cerkve vzel, kar je za pogreb potrebno. Oče pa zdijra za njim in dolgo sta dirjala krog cerkve. Nazadnje pop sina ujame ter mu s surovo silo strga ključ. — Popa Ljubo so morali brez vseh ceremonij pokopati.

Najvažnejša vprašanja — raznih ministrskih sej so čisto čisto spekulativne in profitarke zadeve raznih izkoriščevalcev, ki imajo zaslonbo ali pa celo pajaša v osebi tega ali onega ministra. Tako so se pred kratkem ministri prerekali po cele ure radi nekega Račica, ki hoče spraviti med svojo vlast in posest velike državne gozdove blizu Dečan, vredne blizu 30 milijonov dinarjev. Kakor čitamo v nekem beograjskem listu, je bil ta Račič pred kratkem še komit ali hajduk, ima pa zaslonbo Pašičev in Pašič je na tej seji govoril zanj — cele dve uri. Trdil je, da je Račič — „narodnostno zelo zaslužen“ in da bi se mu na vsak način morali prepustiti gozdovi. Minister za gozdove in rudnike je pa ugovarjal, sicer ne radi ugleda in koristi države, temveč za to, ker bi rad ta profit kakemu ljubljencu naklonil. — Tako se delal Pašič važne državne reči kar z eno besedo reši, ali pa celo samo pokima in odkima, — za svojega ljubljence pa govori po cele ure.

Požar v Prvi hrvaški štedilnici (posojilnici) v Zagrebu. Pred dobrim tednom so nenadoma opazili mimoidoči plamen, ki je buknil iz krova tega lepega poslopja. Redarji so takoj začeli z alarmom in ko je dospela požarna bramba, je bil že ves krov v ognju. Škode bo poldrugi milijon kron. Ko se je ogenj udušil, so se začele obširne in vsestranske preiskave, kako je mogel nastati ogenj. Pri tej priliki so takoj osumili kleparske delavce, ki so že več dni izvrševali popravila na strehi ter pri svojem delu uporabljali tudi luč z bencinom za topljenje pločevine (Lötampe). Mislilo se je, da so bili neoprezni in da so čez poldne, ko so počivali od dela, pozabili gorečo luč na strehi, pozneje se je pa dognalo, da isti dan sploh niso imeli opraviti z lučjo in da so torej nedolžni. Izgleda, da so ogenj neznani storilci nalašč zanetili.

Vendar enkrat ena pametna! Naši ministri so se dolgo časa med seboj prerekali: ali bi naj zopet upeljali takozvani poletni čas, ali ne! Na zadnjem posvetovanju pa se je odločil ministrski svet, da se v naši državi letos ne

uvede poletni čas, ki je povzročal svoj čas toliko upravičene nevolje med kmetiskim ljudstvom.

Železniške proge v Srbiji hočejo spraviti v spekulativne in izkoriščevalne roke. Eden od poštenejših beograjskih listov razkriva nove umazane nakane. ki hočejo izrabiti državno premoženje samo zato, da se par gospodov silno obogati. Snuje se železniška družba, ki se pogaja z beograjskimi oblastniki za celo mrežo železniških prog v Srbiji, ki naj bi postale za dobo 80 let njena popolna last. Na čelu družbe je troje ruskih knezov, a za njihovimi hrbti se skriva pa več ameriških kapitalistov in — tudi naš politični starosta Nikola Pašič, ki pač noče zamuditi nobene prilike, ki obeta dovozi dobička. Družba ima baje na razpolago 18 in pol milijona dolarjev, zahteva pa seveda od naše države z železniško koncesijo vred tudi pristo in neomejeno izkoriščanje raznih zemljišč ter rudnikov. Družbo javno zastopajo ruski knezi — „ubogi begunci“ seveda, ki so že toliko stroškov napravili naši državi, — pogajanja med njimi in našimi oblastniki se vodijo doslej še tajno, a ne smemo se pa iznenaditi, če naenkrat čujemo, da je vse sklenjeno. Saj so naši oblastniki že dolgo časa pripravljali na to v svojih listih, češ, da bi bilo najbolje, dati promet v tuje roke.

Novi parobrodi. Med Zemunom in Beogradom začeta te dni voziti dva nova parobroda Jugoslovske banke. Eden se imenuje „Kosovo“, drugi pa „Topola“. Prometna zveza je določena po dnevi za vsako uro enkrat sem in tje. Tretji parobrod, ki se te dni preizkusi, bo pa tvoril zvezo med Beogradom in Pančevo. Na vsakem parobrodu je prostora za 59 potnikov.

Zanimivosti iz južne Srbije. Znano Kosovo polje je zelo redko obljudeno in to radi nezdravega podnebja in radi tolovajskih band, ki se neprestano podijo po teh krajih in ogrožajo imetje in življenje prebivalstva. Sedaj se je odločilo večje število primorskih Slovencev, da se bodo naselili na Kosovem polju. Prvi del teh kolonistov je že na poti. Pred dobrim tednom so vdrl na naše ozemlje pri Metohiji albanski roparji, ki so plenili po južnosrbskih krajih. Te roparske tolpe so se lotile naše obmejne strazhe, katere so podpirali orožniki in kmeti. Borba z roparji je bila zelo ljuta in je zahtevala 5 mrtvih razbojnikov, ostali pa so zopet pobegnili preko meje v Albanijo.

Radi tatvine kaznovan, a zopet upravnik pošte. Amerikanska pisma, v katerih so bili dolarji, je odpiral in kradel dolarje, poštne pakete si je prisvajal Nikolaj Manojlovič. Njegovemu nečednemu in tatinskemu poštnemu uradovanju so prišli na sled ter ga obsodili na dve leti ječe. Manojlovič je odsedel radi tatvine mu naloženo kazen v Mitrovici. Sedaj pa, ko je prišel iz jetnišnice, je slučajno njegov bivši součenec minister in sicer g. Zarko Miladinović. Do ministra šolskega tovariša se je obrnil kaznjene Manojlovič in ga je res imenoval poštним ravnateljem v Srbobranu. Zopetna imenovanja bivših tatov na tako odgovorna mesta, kot je n. pr. mesto poštnega ravnatelja so za nas vse dokaj žalostna prikazen, kakršnih pač nismo vajeni.

V Beogradu vse, v Sloveniji nič! Da se steka ves naš davčni denar v Beograd, dokazuje čudno dejstvo, da naša centralistična vlada zida v eno mer nove državne palače — ne kje na Hrvaškem ali v Sloveniji, ampak v Beogradu. V Beogradu bodo namreč začeli graditi novo pošto palačo s sedmimi nadstropji. Stroški te velikanske palače so preračunjeni na 40 milijonov dinarjev. Zopet nov dokaz centralističnega blagoslova!

Koledarčki KZ so zopet dospeli in se dobivajo ništvu SLS v Celju — Beli vol — po znižani ceni 14.

Pevski odsek izobraževalnega društva v Vojniku priredi na Marijin praznik, v soboto, dne 25. marca ob 3. uri popoldne v dvorani posojilnice v Vojniku igro „Najdane hči.“ Pred in po igri nastopa mešan zbor. Ker je čisti dobiček namenjen za nove zvonove v Vojniku, se vabite k obilni udeležbi.

Gospodarstvo. Iz vinskih trgov.

V Čehoslovaški so cene v zadnjem mesecu nekoliko narastle, navzilo temu pa vlada v celi vinski trgovini malodane zastoi. Po sorti in po kraju se gibljejo cene med 800 in 1300 š. kron za hektoliter.

V Rumuniji predajajo dobra, fina vina z 11 do 12% alkohola. Hektoliter vina stane 550 do 600 lei. Vlada je dovolila alkoholiziranje vin z davka prostim vinskim cvetom. S tem je pritegnila naše tudi češke trgovce, ki kupujejo v Rumuniji slabša vina s približno 7 do 8%, a jih z dodatkom finnega alkohola dvigajo na 12 gradov. Taka vina pa imajo v Čehom veliko bolj po ceni, nego vina iz drugih držav. Po zadnjih borznih poročilih velja 1 lei — 2,25 K.

Madžarska. Izmed vseh vinorodnih držav trpi vsled vinske krize v največji meri — Madžarska. Trgovcev ni od nikoder; malenkostne količine se izvažajo še v Svico. Radi padca madžarskega denarja bodo vinske cene v tej deželi tokrat prav znatno poskočile. Stagnacijo na vinskem trgu so zakrivila tudi razdrapanje politične razmere, ki pretresajo Madžarsko osobito na mejah napram Čehoslovaški in Avstriji. Casopisi poročajo, da se izlitihotapi iz Madžarske veliko vina v Jugoslavijo, ker so madžarska vina sedaj najcenejša v vsej Evropi. Za slabša vina se plača 1800 madžarskih kron, za boljša pa 2400 do 3800 K. (Na zagrebški borzi je nedavno veljala ena madžarska krona 45 naših para.)

V Avstriji se vinska trgovina slabo razvija; to pa pred vsem radi tega, ker avstr. krona neprestano pada. Kljub temu se držijo cene na sorazmerni višini. Za liter vina z 9—9.5% alkohola se plača 550 do 550 avstrijskih kron. Za vina

z 11% celo 650 do 800 K. Za mlada, spomnjeavstr. vina se plača 80.000 do 100.000 K.

V Italiji je istotako nastal v zadnjem mesecu neka zastoi. Po glasu vinorodnega okoliša in sorti plačujejo za 1 hektoliter 100 do 300 lir. Italija še ma v zalogi kakih 20 milijonov hektolitrov vina. Beia istrska vina stanejo 140 lir, rdeča pa 210 do 220 lir.

Francija. Lanska letina je zaostala za celih 12 milijonov hektolitrov za predlansko letino. Izvoz je slab, domača potreba pa precejšnja. V Straßburgu prevladujejo sledeče cene po frankih: za rdece 7—8% vino 95—105 frankov, za belo 110—120; rdece 8—9% vino 105—115, belo 120—130; za rdece 9—10% vino 115—125, belo 130—140; za 10—11% rdece vino 150—155, za belo 150—160. — Alzaška močna vina so po 300 do 400 frankov; bela steklenična vina boljše kakovosti pa stanejo 4—8 frankov.

Španija. Cene so čvrste, trgovina pa nekoliko staba. Temu je krivo dejstvo, da Španija se ni sklenila s Francijo in Svico trgovsko-politične pogodbe. Za hektoliter rezanega vina, rdeči Alicante, 15%, se plačuje 44—46 peseta. V Kataloniji prodajajo 10% na bela vina po 25 peseta, rdeča vina z 12% pa po 24 peseta.

Svica. Cene so nekoliko padle, povpraševanje naraslo, zaloge pa so neznatne. Cene so take: Fendant 1921, izbrano 1.85—2 franka, 1920 stane 1.50—1.80 frank.

Grška. Vina je v tej deželi malo, kar se je izvažalo v veliki meri v Solun in Francijo. 11% Santamaria stane 112—131 lir, 15% celo 145—150 lir. Rdeča kandijska vina plačujejo po 158, samoska pa po 270 lir.

Tovarna modre galice. V naši državi imamo sedaj 4 tovarne, v katerih se izdeluje modra galica. Še le sedaj so začeli misliti, da bi te tovarnice lahko izdelovale več modre galice, kakor so jo dosedaj izdelovale, kajti v lanskem letu se je uvozilo v našo državo 43.224 centov modre galice, koje vrednost je znašala 60 milijonov kron. Ta ogromna svota bi bila lahko ostala v domači državi, ako bi imela vlada kaj brige za naše narodno gospodarstvo.

Sejmsko poročilo. Na svinski sejm dne 13. marca v Mariboru se je pripeljalo 29 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 6—8 tednov stari komad 600—800 K; 3—4 mesce stari 1000—1100 K; 5—6 mescev stari 1200 do 1400 K; 8—10 mescev stari 1600—1800 K. Poročilo mariborskih svinjskih sejmov že nismo dalje časa pri našli, ker sejmov sploh ni bilo radi slinovite in par-klejkve.

Živina iz Madžarske. Komisija za vojne odškodnine v Parizu je določila, da nam mora Madžarska v teku enega leta predati 6500 glav goveje živine, 3500 konj in 5000 ovac. Kako se bo oddajala in odpravljala ta živina, se bo te dni določilo v Budimpešti, kjer posluje komisija vseh v vprašanju vojne odškodnine priznanih in upravičenih držav. Pariška komisija je še določila, da se vsi izvoz na stroške madžarske države. — Torej, v kratkem bodo zopet romale komisije iz Beograda po to živino in brez raznih umazanih spekulacij seveda ne bo šlo, ker so te že na dnevnem redu.

Naša brezglava gospodarska politika. Cene za usnje so v naši državi dosegle naravnost nebotično višino. Dan za dnevom se izvažajo iz naše države cele vagone sirovih živalskih kož. Zanimivo je, da se ne prepove izvoz sirovih kož, nam je neum.

V državi imamo dovolj tovarne, ki predelovale sirovih kož za navadna obuvala, a imamo 12 tovarn, ki predelujejo finejša koža, zato bi bile v interesu našega narodnega gospodarstva, da se prepove izvoz kož. V domačih tovarnah primanjkuje sirovih kož, ker se jih preveč izvažajo. Kože, katere izvažamo, se nam v obliki usnja vračajo iz inozemstva za visoke cene.

Cene za jajca. V Mariboru stane eno jajce 4—5 K, v Ljubljani jih prodajajo po 5—6 K, v Celju po 5 K, v Nemčiji na debelo po 2700—2800 mark za 1000 komadov, v Gradcu stane eno jajce 8, na Dunaju pa 10 naših kron. V Svici je povpraševanje po jajcih iz Slovenije zelo živahno, toda izvoz jajc iz naše države v inozemstvo zabranjuje neprimerno visoka carina, za katero dobroto se naj naše kmetice zahvalijo samostojnejem in demokraciji, ki tvorijo sedanjo vlado.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je precej živahno gibanje. Hmelj je začela kupovati Francija, ki je nakupila 200 centov hmelja po 3100 kron za 50 kg in 300 centov po 3400 K za 50 kg. Tudi zunaj na deželi je bila hmeljska kupčija zelo živahna. Hmelj nečeskega izvora so kupovali po 2000 čehoslovaških kron za 50 kg. Na hmeljskem trgu v Norimbergu so hmeljske poskočile.

Lesni trg na Madžarskem in v balkanskih državah.

Ogrska, ki je izgubila vsled mirovnihih pogodb vse svoje gozdove, je navezana sedaj povsem na uvoz lesa iz sosednih držav. Po zimi je vsled neugodnih vremenskih razmer vsa trgovina počivala, sedaj se pa je neznatno oživela, ker so izginili zadnji ostanki ledu na Donavi in na rekah na gornjem Madžarskem, po kojih se je dovažal dosedaj ves les na Madžarskem, ker je to najcenejša pot. Malo žrtljenja na budimpeštanski borzi je prineslo tudi dejstvo, da se je otvoril promet na Donavi do Beograda. Prve pošiljave lesa iz Slovaške v srednjo Madžarsko so že šle skozi Budimčešto in tržijo, da je po vodni poti prišlo na Madžarsko za približno 35 milijonov kron različnega lesa, zlasti drv. Vendar pa ovira živahno trgovino z lesom visoko sunje češke krone in češki veletrgovci so sklenili, da bodo odslej sklepali kupčije v rumunjskih taht. da na ta način omogočijo vsaj deloma kupčijo. Kako si ta način kupčij predstavljajo, pa

seveda niso povedali in če je ta način izvedljiv, je tudi še vprašanje, ker bi na ta način morali urasti tudi na Češkem kot plačilno sredstvo rumunski lei.

Promet med Madžarsko in Rumunijo je v najboljšem teku in če do jeseni ne pride do političnih zapletov med imenovanimi državami, bodo ogrski trgovci lahko krili vso potrebo na lesu na Rumunskem. Ze sedaj so si oskrbele tovarne za polnjenje večinoma ves les, ki ga bodo porabile v dohodnem času, iz Sedmograške in nekaj cvetoča in dinstoja izdelovanja sodov dobiva novo življenje, tako da se bo lahko v letošnjem letu omejil skoro popolnoma uvoz sodov iz Nemčije, ki je še lansko leto poslala skoro 18.000 sodov. Nasprotno celo Italijani so se začeli zanimati za izdelovanje sodov na Madžarskem, kjer je zvezano produkciranje sodov z mnogo manjšimi stroški vsled nizkega stanja valute. Italija namerava dobavljati na Madžarskem zelo poceni sode, ki jih rabi v velikih množinah.

O kaki lesni trgovini med Madžarsko in Jugoslavijo do sedaj sploh še ni mogoče govoriti po krivdi naše vlade. Kar se je dosedaj lesa izvozilo na Madžarsko, je bila pravzaprav samo kompenzacija madžarskim državnim železnicam, ki so v svojih delavnicah popravljale naše vagona in naše stroje. Naša vlada je kratkoma zaprla svoje meje proti Madžarski popolnoma hermetično in kakor se videti, ne namerava istih prej odpreti, tako da bodo druge države izpodrinile našo konkurenco popolnoma. Skoro je tako videti, kakor da bi si naša vlada prizadevala ubiti vso lesno trgovino ne samo z Madžarsko, temveč tudi z drugimi državami. Holandska je v zadnjem času nameravala krati velik del svoje potrebe na stavbenem lesu v Jugoslaviji, pa umaknila se je zopet iz našega trga. Ker naše tvrdke niso mogle odposlati lesa po prejšnji v nekaj mesecih. Zgodilo se je, da so morali Holandci čakati na les, ki so ga kupili pri nas, celo več kot pol leta, ker se naša vlada ni brigala za to, da bi dobila lesna trgovina dovolj vagonov na razpolago. Sicer pa, zakaj bi se vlada za to brigala, ko nič ne nese. Naši trgovini mora zadostovati, da imamo sicer dovolj vagonov, ki pa so po večini neporabni, ker do sedaj še ni prišlo nikomur na um, da je treba vagona tudi malo popraviti. In zakaj naj bi se vagoni tudi izrabljali. Saj je dovolj, če ima vagoni in če isti stojijo neuporabni na različnih hrvaških in srbskih postajah. Naši ministri-strokovnjaki imajo običajno dopadeno nad to zmešnjavo, ker drugače bi bili morali gotovo nekaj ukreniti proti tem razmeram. Do sedaj pa niso niti poskusili izboljšati položaja, vsled svoje nezmožnosti.

Kakor so se Holandci odtegnili, tako se odmakajo tudi Italijani, ker dela naša vlada velike težave pri izvozu. Na Hrvaškem, ki je preje pošiljala ves les skoro na Madžarsko, je kriza v lesni trgovini. Bosna se pa približuje tudi že skoro pogina, po zaslugi naše vlade, ki ne vidi dalje, kakor mlad zajec z repom mahne.

Raziskovanje rud. Ministrstvo za gozdove in rude je dobilo obvestilo od komisij, ki raziskujejo po državi naokrog rude in druge prirodne zaklade. In se se našli izvori nafte v Hercegovini, v Ponočnem polju. Koliko so ti prirodni zakladi, sedaj še ni znano, kdo jih bo dvignil, pa tudi ne. Pri nas imamo že to nesrečo, da se eden del narodnega imanja za drugim spravlja v roke najhujših, po večini celo tujih izkoriščevalcev.

Švicarske tovarne ur. ki so poprej po celem svetu pošiljale svoje izdelke, so se po vojni začele zapirati ena za drugo. Večina je ustavila svoje obratovanje, ker se izdelovanje ni več izplačalo vsled valutnih razlik in raznovrstnih mejno-carinskih in prometnih uredb povojne dobe. Ko so fabrikanti videli, da razne zapreke ne bodo poenotile, temveč še narasle, so se vrgli na druga polja. Tako je naša največja tovarna ur v Chaux-de-Fonds tako uredila svoj obrat, da izdeluje danes lokomotive. Ta tovarna je stopila v zvezo s sovjetsko Rusijo in izdeluje sedaj za njo posebno vrsto dobrih železnih strojev.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 300 do 305, francoski frank stane 28 do 29 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 5, za 100 češkoslovaških kron 585 do 610, za 100 nemških mark 125 do 130 in za 100 laških lir 1620 do 1630 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.60 centima. Od zadnjega poročila je vrednost naše krone ostala neizpremenjena. V gospodarskem oziru drvim z odprtimi očmi v prepad.

Žlodejeva graba.

Kot rojen Celjan me že od mladih nog najbolj zanimajo „Celjske novice.“ Tako n. pr. me je zanimala vest, da je svojčas mestni svet celjski podaril celjskemu odseku Slovenskega planinskega društva v svrhu popravil v „Hudičevem grabnu“ večjo množico lesa iz mestnih gozdov. O tale prešmentana „Hudičeva graba“, saj te dobro poznam, ko sem kot bogoslovec s svojimi večinoma že rajnimi tovariši in prijatelji prav pogostokrat zasedel v n. o. iz katere smo se komaj in komaj zbrali tam doli pri „Pišku.“ V spomin na te izlete je moj še davno rajni svak profesor Kosi zložil dovitno pesmico. Sedaj pa s šalo proč! Moj namen je, razmotrivati upravičenost imena „Hudičev graben.“ Sličnih krajevnih označb najdemo več. Blizu Dobne imamo „Teufelsgraben“, „Teufelsmühl“.

le. A oomačini pa rabijo označbo „Žlodejeva graba“ in „Žlodejev mlin.“ V bližini je namreč neka velika kmetija, in lastniku te kmetije pa pravilo po domače „Žlodej.“ Ta kmetijska hiša ima menda že sto in stoletja mlin v tem grabnu in temu mlinu pravijo ljudje „Žlodejev mlin“, grabi pa „Žlodejeva graba.“ Med temi označbami je pa vendar velika razlika. Nekoč je šel neki duhovnik-domačin iz Dohrne proti „Žlodejevemu mlinu“ z generalstabe karto v roki. Postoji malo ter vpraša mi mnidovega starčka-kmeta: Vi, oče, kje je pa tukaj tisti „Hudičev mlin“? — „Kaj pravite, gospod, da bi bil tu kak „Hudičev mlin“? Tukaj ga ni!“ — „Saj mora vendar biti“, odvrne duhovnik, „saj je vendar tako zapisano.“ — „Ne, ne, pravi kmetič, „tu smo sami poštene ljudje, tudi ni tukaj hudiča in tudi ne njegovega mlina.“ — „Povejte mi pa, očka, kako se imenuje te kmetije in ti mlina?“ — „Dobro“, pravi kmetič, „najprej je „Braunerjev mlin“, potem „Žlodejev mlin“, glejte, tam-le ga vidite!“ — „No, sedaj smo pa že skupaj! Torej tisti mlin tamle je, katerega iščem.“ „Seveda, toda tisti mlin ni „Hudičev mlin“, ampak „Žlodejev mlin“, ne zamerite mi, č. g. župnik, veste, tisti mlin ne bo nikdar „Hudičev mlin“, marveč je bil in ostane še tudi v bodoče „Žlodejev mlin.“ Iz tega je razvidno, kakšen sistem ponemčevanja naših krajevnih imen je vladal v rajni Avstriji. Iz označbe „Žlodejev mlin“ so napravili „Teufelsmühl“ in take označbe so prišle še celo v generalstabe ne zemljevide. Označba „Žlodejeva graba“ in pa „Žlodejev mlin“ je torej edino pravilna.

Celjan.

Razne novice.

Stinnes in Rusija. Nemški milijarder Hugon Stinnes, največji bogataš v Nemčiji, se bavi z velikopoteznimi načrti. Ta mož je s svojo delavnostjo, žilavostjo in izrednim pogumom združil ogromni del nemških rudokopov, industrij in obratov v velike zveze ali takozvane koncerne, katerim nadeljuje in jih vodi k raznim ciljem. Sedaj, ko se na vseh sestankih evropskih državnikov govori o gospodarski obnovi Rusije, si je ta človek izmislil ve lik načrt. Kakor znano, mora Nemčija odplačevati zavezniškimi velesilam milijardne odškodnine v zlati vrednosti. To odplačevanje pa je Nemcem kljub velikemu bogastvu Nemčije jako težavno. Nemška industrija se bori z velikimi težavami: deloma ti primanjkuje cenih surovin, najbolj pa pogreša živila in kruh za svoje delarstvo. Hugon Stinnes je prišel na dolgem razmišljanju do zaključka, da bi se izkoriščanje onemogle Rusije sijajno izplačalo. Stinnes boče v Rusiji gradi velike tovarne, rudnike, železnice itd., kot odškodnino za ta dela in material pa bi morali Rusi za gotovo dobo prepustiti Nemcem izkoriščanje rudnikov, vodnih sil in poljedelstva. Na ta način bi Nemčija, zlasti nemška industrija, prišla do potrebnih surovin in živil. Rusija pa bi se obnavljala v gospodarskem oziru. O kakem izžemanju Rusije tu ne more biti govora. Rusi sami so danes gospodarsko tako uničeni, da nimajo sredstev za dvigovanje svojih podzemskih zakladov. Na ta način bi Nemci iz Rusije svoje obveznosti. Politichen cilj Stinnesov pa je ta-le: prisiliti Rusijo, da stvori z Nemčijo „Evropske združene države“, v katerih bi igrala Nemčija urvo vlogo. Ako bi Nemčija to dosegla, potem bi se popolnoma osvobodila iz klešč antante. Na suhem bi razpolagala z ogromno vojno silo (če bi bilo treba, op. ur.), a na morju bi ji nobena blokada nič ne škodila, ker bi imela v Rusiji neizčrpne vire živeža in vseh drugih važnih potreboščin.

Glad v Rusiji. Listi poročajo, da je vsled lakote pomrlo od 1. decembra 1921 do 15. februarja 1922 nad pet milijonov ljudi. Vse ljubljanske politične in nepolitične organizacije — izvzeti so policajdemokratski batinaši — priredijo v nedeljo sestanek za odprmo gladnim Rusom.

Orkan v angleškem kanalu. Preteklo sredo je razsajal v Atlantskem oceanu, pred vsem okrog Anglije, zlasti pa v takozvanem „Kanal la Manche“, ki loči Anglijo od kontinenta, tako silen orkan ali vihar, kakoršnjega se ne najde zabeležene nikjer v zgodovini. Orkan ni prišel nenadoma, kajti že ob 4. uri popoldne se je pojavil krog otočja Scilly. Meteorološka postaja na teh otokih je zaznamovala brzino 108 milj v uri. Velika sreča v tej nesreči je bila, da je orkan na odprtem morju mnogo huje razsajal, kakor okrog Anglije. — kajti sicer bi bila škoda, katero bi bil povzročil na suhem nepopisna. Parnik „Pas de Calais“, ki je imel na krovu 87 potnikov, je bil ves čas, dokler ni priplul v luko Dover, v veliki nevarnosti. Visoki valovi so butali v zidovje, tako da se je parnik nahajal v skrajni nevarnosti. Vsako rešilno delo bi bilo brezuspešno, kajti vihar je premetaval težke motorne čolne, kakor da bi bili iz papirja. Od vseh strani so prihajali v angleška pristanišča obupni kliči na pomoč od parnikov, ki so se še nahajali na morju in bili kot igračke v oblasti orkana. V pristanišču v Doveru se je odigral razburljiv prizor. Komaj ko je moštvo še pravočasno zapustilo neko bojno ladjo, ki je bila tamkaj zasidrana, že jo je orkan odtrgal od sidra in jo s tako silo treščil ob nasip, da se je razletela kot kaka posoda iz porcelana, če jo vržeš ob kamen. — Parnik „Limoges“ je venomer klical na pomoč, nahajal se je komaj 15 milj južno od Deal. Toda ko so spustili v morje rešilni motorni čoln, ga je vihar treščil ob skalo, da se je razbil. Usoda par-

nika se pa ni znana. Parnik „Cristo“ je treščil ob neko baržo, oba sta bila razbita, moštvo je pa utonilo. Tudi več rečnih parnikov, ki so se nahajali v vodovju in v londonskem pristanišču, je bilo razbitih. Razburkano morje je nudilo mozeg pretrusajoč prizor. Valovi so treskali ob kamenito zidovje in metalo je cele piramide morskih pen čez obzidje. Več parnikov je odtrgalo in treščilo ob pristaniško zidovje, zopet druge barka in parnike so pa morski valovi kar požrili. V Brightonu je orkan povzročil veliko škodo. Več poslopj je bilo porušeni in orkan je odnesel skoro vse strehe v gornjem delu mesta. Telefonske droge je prevrglo in brzojavni in telefonski promet je bil za dalje časa uknjen. V bližini Folkestonea je orkan razsajal tako silno, da je prevrgel skoro vse dimnike, izruval drevesa in razbil vse šipe na oknih. Število človeških žrtev je zelo veliko, škoda pa, ki jo je povzročil ta orkan, ki nima primere v zgodovini, pa znaša na milijarde.

Najstarejše slike apostolov najdene. Nedavno so prinesli rimski listi zanimiva poročila o izkopanih, ki so jih našli v Rimu, v mestu, ki je največja zakladnica za starinoslovce. Sloveči rimski arheologi Lanciani, Paribeni in dr. Bendinelli so razkrili veličastno katakombo iz 1. stoletja po Kr. r., kamor so se zatekali prvi kristjani in kjer so tudi opravljali svoje molitve. Na stenah te katakombe se nahajajo slike, ki so neprecenljive zgodovinske važnosti in vrednosti. Dognalo se je, da so slike na teh stenah, ki predstavljajo 12 apostolov, prve in najstarejše, ki predstavljajo življenje 12 apostolov, kajti vse dosedaj najdene slike so iz poznejše dobe, nekako iz 4. stoletja po Kr. r. Te slike so pa najmanj 200 let starejše. Nekateri starinoslovci so mnenja, da so bile te slike izvršene že začasa, ko so apostoli še živeli, toda osebno sem mnenja, takopravi Lanciani da so te slike iz 2. stoletja, kajti nekateri najdeni kamni so označeni z imenom Domitia Lucilla, ki je bila mati Marka Avrelija, z letnico 137. Slike apostolov na stenah teh katakomb so prav gotovo iz 2. stoletja. Značilno je, da je slikar naslikal te slike v takih scenah, kakor se mu je zdelo potrebno, da se izogne zasledovanju paganov. Osebe apostolov so na teh slikah naslikane v oblekah, kot da bi bili pagani, dočim ni nobenega dvoma, da so bile te slike namenjene za kristjane in da predstavljajo razmere prvih kristjanov. Ena slika n. pr. označuje Kristusa, oblečenega kot pastirja, kako ga častijo njegovi učenci, zbrani okrog njega, toda ti učenci niso naslikani, kot da bi klečali in kleče molili, — marveč so naslikani kot stoje, roke kvišku moleče, kakor so pagani častili svoje bogove. Te slike so prve, ki predstavljajo apostole in so tudi umetniško na zelo visoki stopnji ter zelo zanimive. Slikarstvo je bilo že pri prvih kristjanih visoko razvito. Sploh so bili Rimljani večji umetniki v slikarstvu nego v kiparstvu. Te slike so izborno ohranjene ter v tehničnem in umetniškem oziru naravnost nepresegljive. Obleka na apostolih je res spretno drapirana, obrazi izraziti, — — — — — se zelo lepe. Med slikami, ki predstavljajo apostole in ki so izborno ohranjene, se nahaja slika, ki predstavlja sv. Petra in Pavla. Ze vsled tega so zelo zanimive, ker niso izvršene v konvencionalnem slogu, katerega smo navajeni iz umetniške dobe prvih kristjanov, ampak so popolnoma realistične. Če bi te slike tudi ne bile izgotovljene, za časa ko so še živeli apostoli, jih je vendar moral ustvariti umetnik, ko je imel še natančno ustmeno sporočilo, kako so izgledali ti apostoli, torej v dobi, ko je še bil spomin na apostole svež. Apostoli so umrli nekako v prvi polovici 1. stoletja, slike so pa bile ustvarjene v prvi polovici 2. stoletja.

3 milijone brezposelnih. V Angliji imajo blizu 3 milijone brezposelnih. Vlada si sicer prizadeva omiliti bedo brezposelnih, toda vse skupaj ne pomaga nič, kajti število brezposelnih narašča od dne do dne. Isti pojav vidimo v Ameriki, v Švici in v Italiji. V Ameriki je vsled brezposelnosti v lanskem letu izvršilo samomorov 20.000 oseb, v Švici, kjer imajo nad 100.000 brezposelnih, 3000 oseb, v Italiji, kjer je 1 in pol milijona brezposelnih, je izvršilo samomor vsled brezposelnosti 18.000 oseb.

Prehrana živine v Dalmaciji. V hrvaških listih čitamo sledeče poročilo iz Benkovca (Dalmacija): „Drobnica, zlasti ovce in koze, nam ginejo zaporedoma. Vsak teden pogine v enem hlevu po 6 do 11 glav živine vsled pomanjkanja krme.“ — Današnja slika uboge in izčrpane Dalmacije je res nad vso žalostna: narod strada, živina gineva in oblasti v občinah je v rokah batinaških (vladnih) komisarjev, v mestih pa divjajo razni smrkolini, ki se zbirajo kot „Jugoslovanski napredni nacionalni omladinci“ pod zastavo divjaškega nacionalizma. Hrvatsko prebivalstvo se trese, v vedni nevarnosti, pred fašistovskimi tolpami, ki uničujejo v imenu Pribečičevega „narodnega edinstva“ imetje lastnih sodržavljancev. Za podpore tem razgrajcem ima Belgrad obilo denarja, da bi se pa vlada v prvi vrsti pobrigala za prehrano bedne Dalmacije in drugih pasivnih krajev naše države — tega najbrže ne bomo dočakali! Pravijo, da ima vsaka latina dva konca. Prišel bo čas, ko bode ljudstvo samo obračunalo s tistimi, ki gazi nje-govo vojo in se muv bedi še rogalo.

„Sekserje“ — staro železo. Mesca aprila bodo potegnili na Čehoslovaškem stare, železne 20 vinarske novce iz prometa. V Pragi že imajo zbranega tega starega denarnega železa 200.000 kg. Kakor hitro bo potekel rok za izmenjavo železnih „sekserjev“, bodo ti novci proglašeni na Čehoslovaškem za staro — ničvredno železo. Ako se bo pa komu posrečilo, da jih bo ponesel preko čehoslovaške meje, bodo pa zopet dobro plačilno sred-